

Ebben az írásban főként forrásokra támaszkodom. A témát már több helyen feldolgozták, így most csak az eseménysor lényegének, valamint a Sülysáphoz köthető történések bemutatására törekszem. A szöveg nagy része szó szerinti idézet.

I. BEVEZETÉS

1945 tavaszán, amikor a Vörös Hadsereg már elfoglalta a Gyömrőt és a világháborús frontvonal már Dunántúlnál tartott, a túlélők a romok eltakarításán és az újjáépítés megindításán fáradoztak, ekkor a Gyömrői járásban eltűntek emberek. Elmentek önként vagy elvitték őket a járási rendőrség helyiségébe, ahonnan már nem tértek vissza a lakóhelyükre, a családjukhoz.

Az ő sorsukat próbáljuk követni sok év távlatából és keressük, mi és miért történhetett.

II. AZ ESEMÉNYEK

A történetek minden részletét több tíz év távlatából nem lehet teljes pontossággal reprodukálni, de az események fő vonala a hozzátartozók, valamint segítőkész helybeli lakosok (szem és fültanuk) mai vagy korábbi nyilatkozataiból összerakható.

A Pest-megyei Gyömrő kb. 30 kilométernyi távolságra van Budapeستől nagyjából keleti irányba,

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok sülysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

---

az események idején járási székhely. Közigazgatásilag Ecser, Maglód, Mende, Tápiósüly, Tápiósáp, Péteri és Úri községek tartoztak e járáshoz.

A második világháború folyamán a nyugati irányból hátráló frontvonal 1944 vége felé érte el a települést. Gyömrőt és a környező településeket 1944. novemberi, ill. decemberi hadműveletekben foglalták el a szovjet csapatok.

A Magyar Nemzet e témával foglalkozó cikke Írja: *„1945 első felében karszalagos puszkás falusi rendőrök Krupka Jakabnak az 1919-es gyömrői Direktórium egykori elnökének utasítására a községi besúgók bejelentései alapján a kiszemelt személyeket letartóztatták és Gyömrőre kísérték, hogy ott kihallgatják és internálni fogják őket.*

” /P1/

A Kossuth Rádióban elhangzott, e témával foglalkozó rádióriportban Futó Dezső volt nemzetgyűlési és országgyűlési képviselő, újságíró nyilatkozta:

„1945 áprilisában, ill. májusában hallottam, hogy gyilkosságok történtek Gyömrőn. Amikor a szovjet csapatok elfoglalták Gyömrőt, 2-3 hét múlva továbbmentek, hátrahagyva egy néhány tagból álló különítményt, amelynek a parancsnoka egy törzsőrmester volt és megszervezték a helyi kvázi-rendőrséget azokból, akik kommunistáknak vallották magukat. Ezek az emberek proletárok voltak és mindegyiküknek volt személyes sérelme, amely szerintük bosszúért kiáltott, és amint lehetőségük volt, bosszút is álltak. A Gyömrői járásban sok embert meggyilkoltak.”

/P3/

Az említett rádióriportban hallható: *„Krupka Jakab 1919-es kommunista-veterán. Magára öltött egy rendőrtiszti rendőrruhát és azt mondta (a 19-es események megtorlása miatt): most megtisztítjuk a Gyömrői járást a vezető uraktól. Apám és társai semmit sem tettek az említett (19-es) időszakban, ez a koruk miatt sem lehetett. A tettesek olyan emberek voltak, akik dolgozni sem és tanulni sem szerettek.*

”/P3/

Egy női hang mondja az említett riportban: Egy ismerősöm a Fő utcában (lévő Katonai Bíróságon) volt lefogva és mesélte, behoztak néhány fiatalot, akik vidáman mesélték el, hogy Gyömrőn az erdőben agyonlőttek egypár embert és elmesélték a körülményeket: *„megásatták a sírjukat és tarkón lőtték őket. Néhány hét után a fiatalokat kiengedték. Egy Üllői bácsitól hallottam, egyszer valaki a munkahelyén dicsekedett: Ti nem is tudjátok milyen az, amikor valakit tarkón lőnek, abban a pillanatban esik össze holtan. Állítólag Schwarzstein dicsekedett, hogy magától Sztálintól kapott engedélyt. Hogy bárkit, bármikor kinyírhatson.*

” /P3/

Az említett rádióriportban hallható: (1945) február végén Czövek József gazdálkodó szervezte a nemzeti Bizottságot. Ők nemzeti színű karszalagok viseltek, céljuk a közigazgatás helyreállítása volt. Hamarosan az a vád érte őket, hogy összeesküvést szerveznek a proletárdiktatúra ellen, s a Szabad Nép (az MKP központi lapja) találta is, hogy mire készül a reakció. Ezt az embert február 28. körül egy este kicsalták az udvarra és nyakon lőtték, megölték. Ő volt az első áldozat.

„Közel laktunk a főszolgabíró hivatalhoz, éjszaka hallottam az áldozatok üvöltését, mert egyeseket a járásból meg is kínoztak. Straub János postamester volt, rendes ember, Soponyai Gyula a Halászkert nevű kedélyes vendéglő tulajdonosa volt. Őket az elsők között fogták le majd mindkettőjüket a helyi strand mellett barbármódon meggyilkolták. Az exhumálásnál kiderült, Soponyai Gyulát élve temették el, sarkába patkószeget vertek.” /P3/

A falukban lévő „osztályidegenek-urak” (pl. jegyző, bíró, intéző, pap) feltűnés nélküli begyűjtésének az volt a módszere, hogy szóban forgó személynek meg kellett jelennie a járási rendőrségen és ott tisztázni magát, hogy a múltban nem tett olyan népellenes cselekedetet, ami miatt most elmarasztható (elbocsájtható, elítélhető, bebörtönözhető) lenne. És becsületes jóhiszemű áldozatok többsége-mivel tudták, hogy semmi kifogásolható bűnük nincs, önként besétáltak a csapdába, ahonnan már nem volt visszaút.

Moóri István halála

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

A Mai nap e témával foglalkozó cikkében az áldozat felesége és lány mondja el **Moóri István** Tápiósülyi jegyző likvidálásának szomorú történetét: „*boldog volt, aki élve megúszta a háborút, apám is örült. Ő a Szálasi-kormányra nem volt hajlandó felesküdni, közben zsidókat, kommunistákat segített, s amikor a front hátrálásával a németek elrendelték a falu kiürítését, ő ezt megakadályozta.*

Ahogy az oroszok győzelme biztosnak látszott, egy Krupka Jakab nevű lakatos-segéd, a gyömrői Direktórium egykori elnöke beült a járási főszolgabíró székbe és az úgynevezett „demokratikus rendőrség” pedig megtelt hatalom és bosszúéhes emberekkel.

Krupka (1945) április elején elrendelte az összes közigazgatási alkalmazott elbocsájtását, ugyanakkor az április negyedikén tartott (Tápiósülyi) nemzeti bizottsági ülésen apámat az összes párt az állásában megerősítette. Még a 19-es kommunista Bugyi József is azzal indokolta döntését, hogy a háború és a nyilas uralom alatt senkinek a haja szála se görbült. Bugyi József tudta, hogy apám kommunistákat mentett meg internálástól és szökésben lévő katonáknak igazolványokat adott, ezért úgy gondolta, nem lehet bántódása.

A jegyzőkönyv beérkezése után Krupka Jakab Tápiósülyben pártgyűlést hívott össze, Bugyi

Józsefet azonnali hatállyal leváltotta, sőt a pártból is kizárta. Megfenyegette, hogy internáltatja. Ezután ifj. Virág Gábor lett a párttitkár, aki elrendelte, hogy a főjegyzőt el kell bocsátani az állásából. A megfélemlített Nemzeti Bizottság hosszas huzavona és zúgolódás után ehhez is hozzájárult azzal kikötésével, hogy személyi szabadságát tiszteletben kell tartani.

Április 18.-ám késő délután lovaskocsival jött egy rendőr Gyömrőről és arra kérte apámat, hogy tanúkihallgatás céljából menjen vele. Addigra a kommunisták a járásból sok jó embert elvittek, tisztviselőket meg egy kocsmárost is. Anyám kérte, ne menjen, de ő azt válaszolta, „nincs bűnöm, semmit nem tudnak rám fogni.”

A felesége mondja: „másnap utána mentem Gyömrőre. A Főszolgabírói Hivatal előtt sétálgattam fel s alá, mikor kinyílt egy ablak és abból a férjem nagyon határozott mozdulattal, szinte dühösen integetett, hogy azonnal menjek el, azután eltűnt az ablakból. Ekkor láttam élve utoljára.”

„Később egy gyömrői házaspárnak élelmiszert adtam, hogy másnap vigyék be a férjemnek. Nem vették át...”

...Úgy gondoltam vasárnap van látogatás, a Főszolgabírói hivatalban azt mondták hogy már nincs ott uram... mentem a rendőrségre... a kapuban álló rendőr gorombán elzavart... olyan fenyegetően viselkedett, hogy jobbnak láttam odébbállni, mielőtt engem is letartóztatnak.”

„...Néhány nap után... elmentem a Főszolgabírói Hivatalba. Krupka mosolyogva, szívélyesen fogadott. Közölte, hogy férjemet Ceglédre vitték.

„...Hónapokkal később derült ki, hogy aput még... április 19.-én... Gyömrő határában negyedmagával együtt lelőtték a rendőrök.”

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok sülysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

„...Aznap amikor férjemet négy rendőr a gombai út melletti erdőbe kísérte, favágók dolgoztak az út mellett s mellettük egy asszony, aki rőzsét gyűjtött.

Ez az asszony utánuk settenkedett s végignézte a kivégzést. A látványtól sokáig beteg volt. Hátulról lőtték le őket, géppisztollyal. Az asszony azt mondta, sose felejtí el a látványt. A 193 cm magas férjem a lövésektől megtántorodott s mielőtt elesett, előre-hátra imbolygott. A rendőrök azután a legéppisztolyozott emberekről lehúzták a felsőruhákat, a holttesteket egy lövészárkba lökték és gyéren betakarták.

A rőzsessedő lány vezetett engem a lövészárkhoz. A mutatott helyen alighogy meglazítottuk ásóval a földet, emberi hullába ütközött az ásó. Később derült ki, hogy éppen szegény férjem testét sértettük meg.”/P2/

„... egy könyv is megtelne annak leírásával, hány helyre mentek el igazságtételért, kérve az exhumálást, az ügy kivizsgálását. Csak annyit tudtak elérni. Hogy szeptemberben – öt hónappal a gyilkosságok után – végre kiszállt egy hivatalos bizottság s megállapította:

Moóri István halálának oka szív- és tüdőlövés, elvérzés, továbbá, hogy 1945. április 19-én agyonlőtték még Bajnóczy Andrást, Úri község főjegyzőjét, Mikla Pált, Római Katolikus plébánost Ecserről, Zambelly Béla segédjegyzőt Maglódról.”

Pinnyey Lajos halála

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

Pinnyey Lajos tápiósápi főjegyző és Soponyai Gyula gyömrői vendéglős holtteste a gyömrői tónál lévő strandfürdő közelében került elő.

Az említett rádióriportban mondja az áldozat hozzátartozója: *„Annak a Pinnyey Lajosnak a harmadik gyermeke vagyok, akit 1945. március 13-án az akkori rezsim ún. ideiglenes rendőrség emberei meggyilkoltak több társával együtt. A gyilkosság állítólag úgy történt, hogy befejezettnak nyilvánították a kihallgatást, elengedték majd orvul lelőtték. A dokumentumban az szerepel: mellkasi lövést szenvedett, elvérzett. Anyám és nagyanyám azonosították. A gyilkosok az áldozatok ruháit is elvették.”*

/P3/

Kortársi visszaemlékezések, suttogások szerint **Eper József** irodatisztet összeverve, félig megvakítva Tápiósáp határában a jakabszállási tanyáknál agyonverték és elásták. Holtteste nem került elő. Csaba Gyula lelkeszt kínozták, majd Péteri és Gyömrő között agyonlőtték.

Másokat Gyömrőn röviden kihallgattak és egynapos fogva tartás után a strandfürdő mellett, illetve a Péteri felé vezető út mentén agyonverték vagy agyonlőtték.

Moóri Istvánt szív- és tüdőlövés érte, Révay Józsefet tarkón lőtték.

A gyilkosság híre elterjedt a járásban. Ugyanakkor az élet és halál felett rendelkező Krupka Jakab és társai minden információt megtagadtak az eltűnteket kereső hozzátartozóktól.

Szükség esetén az ÁVO is besegített félrevezetéssel: *„Amikor Anyuka a hatóságoknál követelte, adják vissza a férjemet, őt beidézték az Andrássy út 60-ba. A család megrémült, de Anyukát nem bántották, hanem igyekeztek elhitetni, hogy a férjét szabadon bocsájtották és valószínű, hogy a szovjetek hadifogságba vitték és várható, hogy haza fog jönni.”*

/P3/

Futó Dezső volt a nemzetgyűlési és országgyűlési képviselő mondja el a hivatkozott rádióriportban: *„1945. április végén tíztagú asszony-küldöttség jelent meg a Kis Újságnál és elmondták történeteiket egyelőre 15 ember eltűnéséről van tudomásom.”*

/P3/

„A Kommunista Párt sikeres halogató taktikája miatt hónapokig tartó könyörgések és küldöttségjárás következett, amelynek során Pest-megye hatósági és az akkori belügyminiszter egyaránt kitérték az exhumálás elrendelése elől.” /P1/

Az időhúzás miatt az exhumálásokra csak 1945. szeptember vége felé kerülhetett sor. Ez úgy vált lehetségessé, hogy dr. Ries István akkori igazságügy miniszter külföldre utazott és az alatt Pfeifer Zoltán kiscgazda államtitkár és Zsadányi Kálmán rendőrtiszt utasítást adott az eljárás megindítására. Az eljárást dr. Jahn vizsgálóbíró továbbá két boncoló szakorvos és egy nyomozó folytatta le Gyömrőn. Az áldozatok az alsóruháig le voltak vetkőztetve. A behívott hozzátartozók az áldozatokat az alsóruházat és a fogazat alapján tudták azonosítani.

III. A SÜLYSÁPI ÁLDOZATOK

Eper József

47 éves, Tápiósüly község irodatisztje. A front hátrálásakor Budapestre menekült, majd hadifogságba esett. Krupka rendőrei a jászberényi fogolytáborból vitték Gyömrőre azzal, hogy szükség van a munkájára 1945 áprilisában tűnt el, holtteste nem került elő.

Moóri István

40 éves, Tápiósüly község főjegyzője. 1945. április 18.-án kihallgatás ürügyén vitték el

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok súlysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

Gyömrőre majd április 19.-én a gombai út mentén az erdőben társaival együtt meggyilkolták. A halál oka szív és tüdőlövés.

Pálffy Károly

52 éves, Tápiósáp községben irodatiszt. 1945. március 4.-én a lakásáról vitték el Gyömrőre. Halálának körülményei ismeretlenek, holtteste nem került elő.

Pinnyey Lajos

44 éves, Tápiósáp főjegyzője. 1945. március 13.-án a rendőrök Gyömrőre viszik. A halála időpontja ugyanezen a napon valószínűsíthető. Holttestét később a gyömrői tó mellé települt strand fővényében találták meg. A halál oka mellkasi lövés okozta sérülés. Tevékenységét a helyi Nemzeti bizottság 1945 áprilisában megfelelőnek találta és ezt dokumentálta.

IV. A FELTÉTELEZETT ELKÖVETŐK KÖRE

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok sülysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

Egy női hang (feltehetően helybeli) mondja a hivatkozott rádióriportban: a gyilkosságokat egy Eizer nevű fatelepes és a köré csoportosuló emberek, ún. Eizer Direktórium hajtotta végre: Bacher, Balzer, Krupka, Majszin, Schwarzstein, Gér, Péterfi követték el.

Ugyanez riportban egy férfi hang mondja: a Direktórium vezetésben voltak:

- Schwarzstein Tibor budapesti illetőségű, bárzongorista
- Krupka Jakab 19-es kommunista, bosszúálló egyén
- Eizer Károly fakereskedő
- Deák (régiben néven Deutsch) Imre kárpitos
- Balczer István kegyetlen fickó volt, ez lett a rendőrkapitány

Pinnyey Lajos hozzátartozója mondja a hivatkozott riportban:

Krupka Jakab 19-es ún. veterán. Magára öltött egy rendőrtiszti egyenruhát és azt mondta, most megtisztogatjuk a Gyömrői járást a vezető uraktól. Minden községben voltak beépített emberei, a bérgyilkosságot is ő szervezte meg. Apám és társai semmit sem tettek az említett időszakban, ez a koruk miatt sem lehetett. A tettesek olyan emberek voltak, akik sem dolgozni, sem tanulni nem szerettek...

Ugyancsak a hivatkozott rádióriportban hallható:

”Tulajdonképpen a gyömrői gyilkosságoknak irányítói a Schwarzstein testvérek voltak. Ezek itt éltem Gyömrőn és amikor az események végigzajlottak, utána beköltöztek Pestre. Én úgy tudom, hogy magyarosították a nevüket, ilyen néven már nem szerepelnek, hogy Schwarzstein. A főkolompós Balczer Pista ... a szervezője az itt élő trombitás, Stúdió11-nek a vezetője volt.”

A Magyar Köztársaság elnökének 1948 évi január hó 31. napján kelt Elhatározása közkegyelem tárgyában, I. fejezet. 1 pont.:

Kegyelemben részesülnek azok, akik a demokratikus átalakulás előtt uralmon volt politikai rendszer háborús vagy népellenes ténykedései miatt keletkezett felháborodás hatása alatt vagy abban a meggyőződésben, hogy a demokratikus átalakulás ügyét szolgálják, az 1946. évi augusztus hó 1. napjáig bezárólag ilyen bűncselekményt követtek el és emiatt jogerősen elítélték, úgyszintén azok is, akik ellen ilyen bűncselekmény miatt kell eljárást indítani vagy folytatni.

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok sülysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

Az „osztályharcos filozófia”, a kommunista irányzat győzött a gyilkosok büntetlenek maradtak, s az áldozatok hozzátartozóinak mélyen hallgatni kellett, Futó Dezső mondja: *”... a Rákosi rezsim alatt erről az ügyről sehol egy szót nem lehetett ejteni, Kádár idejében ugyancsak nem lehetett egy szót sem ejteni. Beírtam a Szabad Földbe két cikkecskét erről a nagyon röviden összefoglalva, utána fenyegető leveleket kaptam: hagyjam abba, mert nagyon megjárhatom és jó lesz, ha vigyázok ... Tehát valakiknek még mindig érdekükben áll erről az ügyről hallgatni.”*

Futó Dezső a Független Kisgazdapárt országgyűlési képviselője 1946. február 27-én parlamenti interpellációban követelte az ügy kivizsgálását. /P1/

Futó Dezső rádióriportban mondja el: *„Rákosinak az volt az álláspontja, hogy a gyömrői ügyet nem szabad (a Parlamentben) a nyilvánosság elé vinni, s nem szabad tárgyalni, mert az nagyon sokat ártana a Kommunista Pártnak, ha ez kiderülne. Ezt Dálnoki Miklós Béla, majd Tildy Zoltán be is tartatta a képviselőkkel. Írtam ez ügyben egy cikket, ki is szedte a nyomda, de azt akkor a pártvezérnek be kellett mutatni és cikkemre Tildy azt írta: egyelőre nem leadni. Nagy Ferenc miniszterelnök megengedte az országgyűlési interpellációt és kb. 1946 februárjában került sor az én gyömrői interpellációmra.”* /
P3/

Részletek Futó Dezső hivatkozott interpellációjából:

„... múlt év május 18.-án memorandumot intéztem a Miniszterelnök Úrhoz, megismételtem a június elején, ... dr. Zöld Sándor belügyminisztériumi államtitkár intézkedése volt, hogy az első hullák exhumálása után a kiküldött vizsgálóbírónak megtiltotta a további exhumálásokat, a Belügyminiszter Úr pedig a gyilkosokat szélnek eresztette. Leállították a vizsgálatot is a gyilkosok szabadlábban vannak, sőt ha valaki nem jó szemmel néz rájuk, odaüzennek: jó lesz

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok sülysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

---

vigyázni, mert puskacsőre veszek. Aki ilyen üzenetet kap, már aznap hurcolkodik is a Gyömrői járásból, mert a gyilkosok nem ismerik a tréfát...”

Futó Dezső interpellációjára a Belügyminiszter Nagy Imre megírta válaszát, de ezen a választ nem mondta el, mert időközben Rajk László lett a belügyminiszter.” /P3/

Ugyancsak az említett rádióriportban Futó Dezső értékeli az akkori kisgazda elnök Tildy Zoltán viselkedését: „... Tildy Zoltán amnesztiát adott ezeknek a gyilkosoknak, na most meggyőződése, hogy azért adott ... mert érezte vagy érezhette, hogy az ő nyaka körül s szorul a hurok, tehát tett egy ilyen gesztust ismét a Kommunista Párt felé. ... Mert ő állandóan hátrált a kommunista előretöréssel szemben ... mindig ... engedett a kommunistáknak...” /P4/

Végül a Kommunista Párt elérte, hogy az elvtársak büntetlenek maradjanak, Tildy Zoltán köztársasági elnök végül közkegyelemben részesítette a bűnösöket. (Tildy azért hátrált, mert a saját családján érezte a diktatúra szorítását, ui. vejét politikai indítékkal kivégezték.)

IV. A HOZZÁTARTOZÓK SORSA

Pinnyey Lajos hozzátartozója mondja az említett rádióriportban: ... Öten maradtunk árván, a legkisebb másfél éves ... Amikor a család kereste a hozzátartozókat, őket igyekeztek megfélemlíteni: elvitetik az egész családot a Kaukázusba (valószínű Szibériát akart mondani az illető) ... másrészt édesanyám munkavállalását is meggátolták, azzal nem törődve, hogy az öt gyerekkel mi lesz... 1947-ben kitelepítettek bennünket a faluban lévő ún. Bognár-kastélyba ahol a szobákban nem volt fűtés, télen lógott a jégcsap, mindannyian megbetegedtünk. ... X-es származásúnak voltunk beállítva, ez osztályidegent jelentett és egy X-es származásúval (például iskolába vagy munkahelyre történő jelentkezésnél az illetékes vezetők közül) sehol, senki nem állhatott szóba. /P4/

V. A FELELŐSSÉG

Az elmondottak alapján önkéntelenül, természetes módon felvetődik a kérdés: Ki a felelős bűntelen emberek értelmetlen haláláért?

Az a néhány iskolázatlan munkában sikertelen, emiatt irigységre hajlamos ezáltal radikális, véres forradalmi eszmék befogadására hajlamos egyszerű ember (munkanélküli, segédmunkás, kőműves-segéd, lakatos-segéd, kárpitos), aki a fegyver ravaszát meghúzta egyedül ők a felelősök?

A helyes válaszhoz figyelembe kell venni a történelmi körülményeket is.

A helyzetről pontos képet rajzol Kommunizmus Fekete Könyve: „Lenin és elvtársai eleve a könyörtelen osztályharc alapjára helyezkedtek és elpusztítandó ellenségnek tekintették a politikai, világnézeti ellenfelet, sőt még a tartózkodó lakosságot is és úgy is bántak vele... Lacisz „a szovjet politikai rendőrség egyik első főnöke írja: Mi nem egy személyek ellen viselünk hadat. Burzsoáziát, mint osztályt írtjuk ki ... először is azt kérdezzék meg tőle, hogy... melyik társadalmi osztályhoz tartozik, milyen származású... milyen oktatásban részesült, mi a foglalkozása.” /P6-16-old/

A szovjet gyilkolási gyakorlatot tekintették követendő példának azok a községben lévő kommunista-pártfunkcionáriusok, - a direktóriumosok – és akik ezen gyilkosságokat egyéni motiváció miatt (internáló tábor, börtönbüntetés, munkaszolgálat) kitervelték. Talán vagy valószínűleg nem minden kivégzésben vettek részt, inkább csak felbujtóként, szervezőként összeállították a likvidálandó környékbeli – osztályidegenek – feketelistáját, és elhitették az egyszerű párttagokkal, hogy az osztályidegenek likvidálásával a társadalmi haladást szolgálják továbbá, hogy ők az elkövetők a törvényen felül állnak.

Erkölcsei értelemben bűnösök

(a) az orosz kommunista felsővezető, akik az osztályharc elméletét kiagyalták és véres kegyetlenséggel Oroszország területén megvalósították,

(b) azon helybeli kommunisták, akik felbujtóként kivégzéseket helyszínen a háttérből szervezték

és végrehajtották, bűnösek a besúgók és közreműködők, továbbá

(c) azok, akik az említett késztetések hatására a gyilkosságokat tevőlegesen végrehajtják,

(d) végül azok, akik a magyar kommunista felső vezetés részeként a törvényes felelősségre vonást gátolták és megakadályozták.

Aki nem fogta be a száját, azért éjszaka géppisztolyos elvtársak mentek ki a lakására és elvitték magyar internáló táborba vagy szovjet GULÁG táborba, úgy ahogy ez egy másik akkori kispap képviselővel, Varga Bélával történt. Képviselői mentelmi jog? A diktatúra ezt a fogalmat nem ismeri. Varga Bélát is elvitték Szibériába. Futó Dezsőre is ez a sors várt volna. (Ha nem hátrál, Tildy Zoltánra is. Tildy vejét koncepciós vádak alapján kivégezték.) Futó jól érzékelte az életveszélyt és az életet választotta. Lemondott felelős szerkesztői posztjáról, képviselői mandátumáról és kilépett a Független Kisgazda Pártból, visszavonult a politikai életből. /P5-6-old./

Ő mondja az említett rádióriportban: ... persze, ma már egészen másként látja az ember a dolgot, mint akkor...ma már az ember látja, olyan mindegy volt, hogy Tildy mit csinált. Itt az oroszok azt mondták, hogy ez a mi területünk és itt mi vagyunk az urak és csinálták azt, amit csináltak. /P4/

Aki átgondolja, látja, hogy a hatalom megszerzésének szélsőbalos kommunista módszerei teljesen megegyeznek a hatalom megszerzésének szélsőjobboldali nyilas módszereivel.

VI. A RENDSZERVÁLTÁS UTÁN

1990-ben – az MDF gyömrői szervezete szervezésében – emléktábla került az egykori főszolgabírói épületére, amelyben az áldozatokat akkor fogva tartották és kínozták. Az emléktábla őrzi azok emlékét, akik 1945 folyamán politikai gyilkosságok áldozatai lettek.

A történelmi igazságtétel bizottsága 1990 júliusában-levélben kérte a legfőbb ügyészségtől az 1945-ben elkövetett gyömrői gyilkosságok kivizsgálását. (E kérelemhez 1990 szeptemberében dr. Török Gábor MDF országgyűlési képviselő is csatlakozott.) A kérelmek alapján a legfelsőbb ügyészség tényfeltáró vizsgálatot rendelt el.

A legfelső ügyészség nyomozásfelügyeleti főosztálya a felderíthető tényekről és adatokról 1991 nyarán „Összefoglaló Jelentést”, amelyben az érintett hozzátartozók betekintethettek.

Ezt követően a legfelsőbb ügyészség kiadott egy „határozatot” a nyomozás megtagadásáról. A

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok sülysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

---

nyomozás megtagadása két jogi tényező miatt vált szükségessé: (1) egyrészt az elkövetőket Tildy Zoltán akkori köztársasági elnök 1948-ban közkegyelemben részesítette, (2) másként az elkövetett bűntettek elévülési ideje 20 év. E két tényező kizárja az elkövetők büntethetőségét.

Másrészt figyelembe kell venni, hogy a gyanúsítottak korábban Szlovákiába áttelepült továbbá hogy a gyanúsítottak „egy kivételével” már meghaltak.

Futó Dezső egykori – a belügyminiszterhez címzett – interpellációjára akkor nem kapott választ. A demokratikusan megválasztott országgyűlés foglalkozott az üggyel. 1992 márciusába került sor dr. Török Gábor MDF képviselő interpellációjára – első kommunista gyilkosság sorozat 1945-ben – címmel. A képviselő az interpellációt Futó Dezső szavaival kezdte, majd elmondta az eseményeket és a gyilkosok megmenekülésének körülményeit.

Az interpellációra Boros Péter belügyminiszter válaszolt „... számunkra ... a főhajtás marad és az ártatlanul meggyilkoltak emlékének megőrzése.” /P7/

VII. AKTUALITÁS, ÜZENET A MÁNAK

Minden társadalmi rétegnek, csoportnak joga a saját emlékei ápolása.

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok sülysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

Ne engedjük, hogy újra megismétlődhessen.

A rendszerváltással a diktatúra hívei és haszonélvezői még nem haltak ki, még köztünk élnek.

A demokrácia lehetővé teszi a vélemény-nyilvánítást, s törvényi úton még azt sem kéri számon, hogy valaki politikai szólamaival igazat mond e, ígéretei reálisak e vagy szándékosan hazudik.

Az ilyen politikus esetleges átmeneti sikerei magyarázata hogy az egyszerű emberek hiszékenyek, nem veszik észre a hazugságot, a demagógiát.

Ébren kell tartani a múlt emlékeit, hogy tanuljunk belőle.

„soha többé diktatúrát”

Az 1945-ös gyömrői gyilkosságok sülysápi áldozatai

Írta: Katus Norbert

2010. február 16. kedd, 19:12 - Módosítás: 2010. február 16. kedd, 19:33

Hivatkozások:

P1: Magyar Nemzet 1989. január 28. 10. o.

P2: Mai Nap. 1990. 09. 30. 12-13.o.

P3: Kossuth Rádió, 1992. febr. 16.

P4: Kossuth Rádió, 1992. febr. 23.

P5: Magyar Nemzet, 2001. június 26. 6. o.

P6: A Kommunizmus fekete könyve, 2000.

P7: Az Országgyűlés 1992. március 30, 31.-i ülésének jegyzőkönyve